

Podstawowym celem projektu jest przygotowanie edycji krytycznej łacińskiego tekstu komentarza Ryszarda Kilvingtona do "O powstawaniu i ginięciu" Arystotelesa opatrzonej szczegółowym wstępem/monografią w jęz. angielskim ukazującym treści zawarte w tym komentarzu, jak również ich znaczenie dla rozwoju Oksfordzkiej filozofii przyrody w pierwszej połowie czternastego wieku. Ponieważ komentarz ten jak dotąd nigdy nie został wydany drukiem, pozostając w siedmiu zachowanych średniowiecznych kopiach rękopiśmiennych, możliwość zapoznania się z treściami w nim zawartymi jest znacząco ograniczona, ponieważ wymaga od zainteresowanego historyka nauki znajomości paleografii i umiejętności odczytania tego rodzaju tekstów, nie mówiąc o dostępności manuskryptów w bibliotekach.

Dla zrealizowania powyższego celu konieczne będzie sczytanie tekstu komentarza Ryszarda Kilvingtona z każdej zachowanej kopii rękopiśmiennej a następnie zestawienie ich i porównanie w celu ustalenia, czy i na ile poszczególne wersje są ze sobą "spokrewnione", tzn. czy były skopiowane jedna z drugiej, albo ze wspólnej kopii źródłowej. Ostatecznie porównania te powinny prowadzić do ustalenia kopii najbliższej względem wersji autorskiej tekstu wraz z tzw. *stemma codicorum* ukazującą wzajemne zależności między zbadanymi, zachowanymi wersjami tekstu. Poza zbadaniem samych kopii rękopiśmiennych znacząco pomocne będą tutaj badania historyczne nad proveniencją poszczególnych kodeksów. Ustalona ostatecznie wersja tekstu następnie będzie opatrzona podtekstowym aparatem krytycznym zawierającym m.in. odniesienia do współczesnych i historycznych źródeł filozoficznych, do których – *explicite* bądź *implicite* – odwoływał się Ryszard Kilvington tworząc swój komentarz. Ostatecznie, po dogłębnej analizie treści zawartych w tym tekście i umiejscowieniu ich w kontekście rozwoju zarówno czternastowiecznej oksfordzkiej filozofii przyrody, jak i na szerszym tle historii nauki europejskiej, komentarz ten zostanie uzupełniony wstępem monograficznym udostępniającym go zainteresowanym badaczom. Częstkowe wyniki badań i robocze ustalenia będą prezentowane podczas międzynarodowych i krajowych konferencji oraz publikowane w postaci artykułów w specjalistycznych periodykach o światowym zasięgu, co pozwoli je zweryfikować i skonsultować ze specjalistami w dziedzinie historii nauki średniowiecznej.

Badania nad myślą Ryszarda Kilvingtona zostały zapoczątkowane w kontekście szerszych badań nad rozwojem matematycznej filozofii przyrody na Uniwersytecie Oksfordzkim w pierwszej połowie czternastego wieku w ramach tzw. szkoły Oksfordzkich Kalkulatorów. Większość badaczy zainteresowanych osiągnięciami tej szkoły podziela przekonanie, że jej działalność została zapoczątkowana przez Tomasza Bradwardine i jego traktat "O proporcjach szybkości w ruchu" (1328), w którym to zastosował on Euklidesowy rachunek proporcji (*calculations*) w kontekście arystotelesowskiego opisu ruchu lokalnego. E. Jung natomiast w swoich najnowszych badaniach wykazała, że to raczej Ryszard Kilvington był tym, który jako pierwszy wprowadził konsekwentnie metodę *calculations* do scholastycznej filozofii przyrody. Wiele wskazuje na to, że wydanie i szczegółowa analiza tekstu komentarza Kilvingtona do *O powstawaniu i ginięciu*, datowanego na 1324–1325, pozwoli ostatecznie potwierdzić hipotezę dotyczącą pierwszeństwa jego osiągnięć względem tych przypisywanych Tomaszowi Bradwardine. Kierownik projektu zapoznał się już dobrze z fragmentem wspomnianego komentarza przygotowując jedną ze swoich publikacji książkowych, ponadto opublikował edycję jednej z kwestii składających się na ten komentarz. Po jej opracowaniu okazało się, że została odnaleziona jeszcze jedna kopia rękopiśmienna komentarza Kilvingtona, co sprawia, że należy ją uzupełnić włączając do planowanej pełnej edycji. Komentarz do "O powstawaniu i ginięciu" Arystotelesa był pierwszym tekstem stricte filozoficznym opracowywanym przez bakałarzy Sztuk na uniwersytetach średnio-wiecznych, wymaganym w statutach uniwersyteckich dla osiągnięcia kolejnych etapów kariery akademickiej. Są to teksty szczególnie interesujące, jako że ówcześni młodzi adepci filozofii często umieszczali w ich ramach swoje nowe, oryginalne pomysły i rozwiązania, później rozwijane przez nich samych, lub ich uczniów i następców. Dotychczas edycji krytycznych doczekały się komentarze do "O powstawaniu i ginięciu" takich znaczących postaci filozofii czternastowiecznej, jak Walter Burley, Jan Burydan, czy Mikołaj z Oresme. Edycja komentarza Ryszarda Kilvingtona będzie zatem niejako uzupełnieniem tej "kolekcji". Nadto, opracowane lub w trakcie opracowania są już wszystkie pozostałe pisma filozoficzne i teologiczne Kilvingtona. Tym samym edycja krytyczna jego komentarza do "O powstawaniu i ginięciu" dopełni pracę innych mediewistów nad jego tekstami.

Najważniejszym efektem projektu będzie opatrzone angielskojęzycznym wstępem współczesna edycja krytyczna łacińskiego tekstu komentarza Ryszarda Kilvingtona do "O powstawaniu i ginięciu" Arystotelesa oraz seria artykułów obcojęzycznych mu poświęconych. Praca nad edycją pozwoli także zweryfikować hipotezę dotyczącą pierwszeństwa wprowadzenia metod i analiz matematycznych do arystotelesowskiej filozofii przyrody oraz ich znaczenia dla rozwoju fizyki europejskiej w czasach przejścia od późnej scholastyki do wczesnonowożytnego przyrodoznawstwa. Dostępność oryginalnego tekstu i dotyczących go analiz na pewno wzbudzi zainteresowanie historyków nauki i filozofii, inspirując ich do dalszych pogłębionych badań nad tym okresem rozwoju myśli.